

Tilinpäätösanalyysi Yritys X Oy

Mari Laitila

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutusohjelma

14.5.2012

Tekijä Marilaitila	Ryhmätunnus tai aloitusvuosi LIIPO
Raportin nimi Tilinpäätösanalyysi Yritys X Oy	Sivu- ja lii- tesivumäärä 28 + 20
Opettajat tai ohjaajat Kai Pietilä, Martti Miettinen	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aiheena on Tilinpäätös analyysi eräälle pk-yritykselle.</p> <p>Opinnäytetyön ongelmana on selvittää kuinka vuosien 2009 ja 2010 taloustilanteen heittely on vaikuttanut yritykseen, ja miten taloustilanteen muutokseen on reagoitu. Tämä tutkimus haluttiin tehtävän salaisena, joten kaikki kyseistä yritystä koskeva tieto on liitteissä.</p> <p>Työn tutkimusmenetelmänä on käytetty kvalitatiivista, eli laadullista menetelmää, sillä tilinpäätösanalyysi perustuu tunnuslukujen analysointiin ja tulkintaan. Materiaalina käytetään yritykseltä saatua tilinpäätösmateriaalia kolmen vuoden ajalta, sekä aiheeseen liittyvää kirjallisuutta analysoinnin avuksi.</p> <p>Kyseisen yrityksen tuotantoala on melko erikoistunut, joten analysointiin käytetään avustavaa kirjallisuutta, sillä yritykselle ei löydetty soveltuvaa samalla alalla toimivaa vertailu yritystä.</p> <p>Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa yrityksen johdolle päätöksenteossa avustavaa materiaalia, joka auttaa selvittämään yrityksen tilaa ja syitä siihen.</p> <p>Työssä käsitellään tilinpäätösanalyysissä käytettäviä tunnuslukuja, kuten voittoprosentteja, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta, sekä muita tilinpäätösanalyysiin sisältyviä laskelmia, kuten trendianalyysiä, rahoituslaskelmaa ja kassavirtalaskelmaa.</p>	
Asiasanat Tilinpäätösanalyysi, trendianalyysi, maksuvalmius, vakavaraisuus, kassavirtalaskelma, rahoituslaskelma	

Degree programme

<p>Author Mari Laitila</p>	<p>Group or year of entry LIIPO</p>
<p>The title of thesis Financial Analysis for Company X Ltd</p>	<p>Number of pages and appendices 28+20</p>
<p>Supervisor(s) Kai Pietilä, Martti Miettinen</p>	
<p>The objective of this study was to conduct a financial analysis for an SME, which in the thesis is referred to as 'Company X'. The aim of the thesis was to explore how, in the years 2009 and 2010, the economic situation affected the company and how the company reacted to changes in its economic environment. As the information in the study is rather sensitive, the commissioner requested secrecy, which is why all specific information on the company is available only in the appendices.</p> <p>In this study a qualitative research method was used since the financial analysis is based on the interpretation and analysis of the parameters. The materials used in the study are financial statement information from three consecutive years, as well as related literature supporting the analysis.</p> <p>The company's operations are quite specialized and there was no suitable comparison company to be found, so the analysis is based on related literature. The purpose of the study was to supply the firm's management with material facilitating decision-making and assisting in determining the company's position and the causes.</p> <p>This study involves the key figures of the financial analysis, such as profit percentages, solvency and liquidity figures and other calculations involved in the financial analysis, e.g. the trend analysis and cash flow statements.</p>	
<p>Key words Financial analysis, trend analysis, liquidity, solvency, cash flow statement</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimus ongelma.....	1
1.2	Yritys X Oy	1
1.3	Tutkimusmenetelmä	1
2	Tavoitteet ja tarkoitus	2
3	Tuloslaskelma ja tase.....	2
3.1	Trendianalyysi	2
4	Voittoprosentit	3
4.1	Liikevoittoprosentti.....	3
4.2	Koko pääoman voittoprosentti	3
4.3	Sijoitetun pääoman voittoprosentti.....	4
4.4	Oman pääoman tuottoprosentti.....	5
5	Yrityksen vakavaraisuus.....	6
5.1	Omavaraisuusaste.....	6
5.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	6
5.3	Gearing-prosentti	7
5.4	Korkojen hoitokate	8
6	Maksuvalmius	9
6.1	Current ratio.....	9
6.2	Quick ratio.....	9
6.3	Nettokäyttöpääomaprocentti	10
7	Rahoituslaskelma	11
7.1	Suora rahoituslaskelma	11
7.2	Epäsuora rahoituslaskelma.....	13
7.3	Rahoituslaskelman tunnusluvut.....	16
7.3.1	Osakekohtainen rahavirta.....	16
7.3.2	Investointien tulorahoitusprosentti.....	16
7.3.3	Korollisten velkojen maksuaika.....	17
7.3.4	Rahavirran riittävyys.....	17
8	Kassavirtalaskelma	18

8.1	Tunnusluvut.....	18
8.1.1	Rahoitusjäämäprosentti	18
8.1.2	Vieraan pääoman takaisinmaksuaika.....	18
8.1.3	Lainojenhoitokate.....	19
8.1.4	Rahoituskulujen hoitokate.....	19
8.1.5	Investointien tulorahoitusprosentti.....	20
9	Riskiluokitus.....	21
10	Analyysi.....	21
	Lähteet.....	22
	Liitteet.....	23

1 Johdanto

1.1 Tutkimus ongelma

Näkykö viimeaikaisen taloustilanteen heittelehtiminen yrityksen tilinpäätöksessä ja jos näkyy, niin miten? Onko Yritys ennakoanut muutoksia jotenkin, jos on niin miten?

1.2 Yritys X Oy

Tämä tutkimus haluttiin tehtävän salaisena, joten kaikki kyseistä yritystä koskevat tiedot löytyvät liitteistä.

Katso liite 1

1.3 Tutkimusmenetelmä

Menetelmänä on Kvalitatiivinen, eli laadullinen menetelmä, sillä tilinpäätösanalyysi perustuu tunnuslukujen analysointiin ja tulkintaan.

Aivan ensimmäiseksi tilinpäätösanalyysissä muokataan tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen tietoja, niin että saadaan aineisto standardoitua vastaamaan muita tilinpäätöksiä vertailun helpottamiseksi. Sitten valitaan kohteet joita halutaan erityisesti tutkia ja valitaan niille sopivat mittarit. Mittareiden avulla lasketaan prosentuaaliset tunnusluvut joita sitten analysoidaan ja joiden taustalla olevat syy-seuraussuhteet selvitetään.

Materiaalina ovat toimeksiantajalta saatava tilinpäätösmateriaali, kolmen vuoden ajalta, sekä aikaisemmat tilinpäätösanalyysit muutamalta edelliseltä vuodelta. Lisäksi pyritään saamaan muutama vertailukelpoinen tilinpäätös, mihin verrata tuloksia. Mikäli tämä ei ole mahdollista etsitään kirjallisuutta, joka auttaa vertailussa.

2 Tavoitteet ja tarkoitus

Tavoitteena on tuottaa päätöksenteossa avustavaa materiaalia yrityksen johdolle selvittämällä yrityksen taloudellista tilaa ja syitä siihen kolmen edeltävän vuoden ajalta, jotta saadaan riittävästi vertailukelpoista materiaalia.

3 Tuloslaskelma ja tase

3.1 Trendianalyysi

Trendianalyysi on tilinpäätöserien ajallisen kehityksen tarkasteluun käytettävä menetelmä. Trendianalyysiä varten laaditaan usealta vuodelta prosenttilukumuotoinen tilinpäätös erä kerrallaan siten, että kunkin erän varhaisimman vuoden arvoksi asetetaan 100 ja erän myöhempinä vuosina toteutuvia arvoja verrataan perusvuoteen laskemalla, montako prosenttia myöhempi havainto on perusvuoden arvosta. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s.96)

Katso Liite 2 ja 3, Tuloslaskelma ja tase, Trendianalyysi

4 Voittoprosentit

4.1 Liikevoittoprosentti

Virallisessa tuloslaskelma kaavassa liikevoitto on ensimmäinen niin sanottu välitulos. Liikevoitto vastaa kansainvälisessä tilinpäätös- ja rahoituskirjallisuudessa paljon käytettyä EBIT-lukua (earnings before interests and taxes). Nimensä mukaisesti luku kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituskuluja ja veroja. Liikevoittoprosentti (profit margin) lasketaan jakamalla liikevoitto liiketoiminnan tuotoilla. Tämän tunnusluvun kanssa rinnakkainen tunnusluku on niin sanottu liikevoittoprosentti. Liiketulos on oikaistun tuloslaskelman välitulos, joka poikkeaa virallisen tuloslaskelman liikevoitosta tehtyjen oikaisujen määrällä.

$$\text{Liikevoitto-\%} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100\%$$

Liikevoittoprosentti soveltuu ensisijaisesti ainoastaan yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen, ja jossain määrin sitä voidaan käyttää tietyn toimialan sisäiseen vertailuun. Liikevoittoprosenttia. Kuten muitakaan tunnuslukuja, joissa jakajana on liikevaihto, ei kuitenkaan pitäisi vertailla eri toimialojen välillä. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s.112–113)

Liite 4, Tunnusluvut

4.2 Koko pääoman voittoprosentti

Kun tarkastellaan kannattavuutta koko yrityksen näkökulmasta, kannattavuusmittarin osoittajaan kuuluu sellainen absoluuttista kannattavuutta kuvaava rahamääräinen suure, jossa ovat mukana sekä vieraalle että omalle pääomalle kuuluvat voitto-osuudet eli käytännössä nettotulos ja rahoituskulut. Yritystutkimusneuvottelulautakunta sisällyttää tunnusluvun osoittajaan myös tilikauden tuloverot. Vastaavasti tunnusluvun nimittäjässä on oltava molemmat pääomalajit, eli jakajana on periaatteessa yrityksen koko pääoma. Näin saatavan tunnusluvun nimi on koko pääoman tuottoprosentti (return on assets).

$$\begin{aligned} \text{Koko pääoman tuotto-\%} &= \frac{\text{Operatiivisen liiketoiminnan}}{\text{Koko pääoma}} \\ &= \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Ve-}}{\text{Taseen loppusum-}} \times 100 \end{aligned}$$

Yritysneuvottelu lautakunta suosittaa, että jakajassa käytettäisiin tilikauden alun ja lopun keskiarvoa. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s.114)

Liite 4, Tunnusluvut

4.3 Sijoitetun pääoman voittoprosentti

Yksi käytetyimmistä kannattavuuden tunnusluvuista on sijoitetun pääoman tuottoprosentti (return on investment). Se eroaa koko pääoman tuottoprosentista siten, että jakajassa on koko pääoman asemesta omistajien ja velkojien yritykseen sijoittama pääoma. Kaavassa jakajana olevalla pääomalla tarkoitetaan omaa pääomaa ja sijoitettua vierasta pääomaa. Yritystutkimusneuvottelukunnan suosituksen mukaan oikaistu oma pääoma lasketaan niin, että taseen omaan pääomaan lisätään poistoero ja vapaaehtoiset varaukset ja siitä vähennetään oman pääoman oikaisut. Sijoitettua vierasta pääomaa ovat kaikki sellaiset vieraan pääoman erät, joista maksetaan jollain tavoin korko tai tuotto. Täten myös nollakorkoiset lainat ovat sijoitettua vierasta pääomaa.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentti kertoo, kuinka paljon tuottoa yritys on saanut aikaan siihen sijoitetulle korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. Tunnusluvun ensisijaisena vertailukohteena ovat yrityksen keskimääräiset pääomakustannukset (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s.115)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot}}{\text{Sijoitettu pääoma}} \times 100$$

Liite 4, Tunnusluvut

4.4 Oman pääoman tuotto-%

Yksi paljon käytetty kannattavuuden tunnusluku on omistajan näkökulmasta laskettu verojen jälkeinen oman pääoman tuotto-% (return on equity). Tunnusluku mittaa yrityksen kykyä tehdä tuottoa omistajilta saaduille pääomille.

$$\text{Oman pääoman tuotto-}\% = \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

Tunnusluvun nimittäjässä tulisi jälleen käyttää joko tilikauden alun arvoa tai tilikauden alun ja lopun keskimääräistä arvoa. Oman pääoman tuotto-%:n pitäisi verrata ennen kaikkea yrityksen omistajien asettamaan tuottovaatimukseen. Pörssiyrityksille tämä tuottovaatimus voidaan arvioida osakemarkkinoiden antaman informaation ja CAPM-mallin (Capital Asset Pricing Model) perusteella. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätös-analyysi s.116)

Liite 4, Tunnusluvut

5 Yrityksen vakavaraisuus

Yrityksen vakavaraisuus kertoo yrityksen kyvystä suoriutua sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Käytännössä vakavaraisuuden tunnusluvut kuvaavat yleensä yrityksen pääomarakennetta eli oman ja vieraan pääoman suhdetta. Vakavaraisena pidetään yritystä, jolla on omaa pääomaa niin paljon, että vieraan pääoman ehtoisestä rahoituksesta syntyvät korkomaksut kyetään pitkällä aikavälillä hoitamaan myös huonoina aikoina, ilman että varsinaisen liiketoiminnan jatkuvuus vaarantuu.

5.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste-tunnusluku lasketaan suhteuttamalla oma pääoma taseen loppusummaan. Taseen loppusummasta vähennetään sellaiset saadut ennakot, joihin liittyvä keskeneräinen työ tai projekti sisältyy yrityksen vaihto-omaisuuteen. Yritystutkimusneuvottelukunnan suosittelemassa laskukaavassa käytetään oikaistua omaa pääomaa ja oikaistun taseen loppusummaa.

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut enna-}} \times$$

Yritystutkimus neuvottelulautakunnan antamat ohjearvot omavaraisuusasteelle:

yli 40 %	hyvä
20 – 40 %	tydyttävä
alle 20 %	heikko

(Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s.131)

Liite 4, Tunnusluvut

5.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus on tunnusluku, jossa yrityksen velat eli vieraspääoma suhteutetaan liikevaihtoon. Tunnusluku sopii vertailuun yritysten välillä vain, mikäli vertailtavat yritykset edustavat samaa toimialaa. Eri toimialoja edustavat, kustannus- ja taserakenteeltaan erilaiset yritykset tarvitsevat ja voivat yleensä saada myös erisuhteessa

vierasta pääomaa. Joillain toimialoilla tarvitaan

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} \times$$

myös suuria investointeja tietyn liikevaihtomäärän kerryttämiseen, kun taas toisilla aloilla voidaan kerryttää runsaasti liikevaihtoa suhteellisen pienillä kokonaisinvestoinneilla.

alle 40 %	hyvä
40 – 80 %	tydyttävä

Yritysneuvottelulautakunnan antamat ohjeet (suositellaan käytettäväksi vain tuotannollista toimintaa harjoittaville yrityksille).

(Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s.132-133)

Liite 4, Tunnusluvut

5.3 Gearing-prosentti

Gearing-prosentti on paljon käytetty vakavaraisuuden mittari ja kirjanpitolautakunta suosittelee sen ilmoittamista tilinpäätöksen yhteydessä. Tunnusluvun osoittajassa on korollinen vieras pääoma, josta vähennetään yrityksen likvidit rahavarat (= rahat ja arvopaperit). Näin saatu luku suhteutetaan taseen omaan pääomaan. Gearing-prosentti tarkastelee yrityksen vieraan pääoman tasoa suhteessa omaan pääomaan tilanteessa, jossa yritys ensin käyttäisi kaiken likvidin omaisuutensa korollisten velkojen lyhentämiseen. Tilanne ei tietenkään ole todellinen, sillä toimiva yritys ei tule toimeen ilman likvidiä omaisuutta. Mitä suurempi Gearing-prosentti on, sitä velkaantuneempi yritys on. Tätä tunnuslukua voidaan pitää hyvänä, mikäli se on alle 100 %. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s.133)

$$\text{Gearing-\%} = \frac{\text{Korollinen vieraspääoma} - \text{Rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

Liite 4, Tunnusluvut

5.4 Korkojen hoitokate

Mahdollisuus, että yritys ei pystyisi suoriutumaan pitkäaikaisista veloistaan, on riski pitkällä aikavälillä, ja edellä mainitut rahoitusrakenne mittarit ovat pitkän aikavälin mittareita. Lyhyellä aikavälillä velkoihin liittyvä riski syntyy ennen kaikkea siitä, pystyykö yritys selviytymään velkoihin liittyvistä korkokuluista ansaitsemallaan tulorahoituksella. Yrityksen kykyä huolehtia velkarahoituksen kustannuksista lyhyellä aikavälillä voidaan mitata tuloslaskelman tietojen perusteella TIE (times interest earned) –tunnusluvulla. Tälle ei ole varsinaista suomenkielistä käännöstä, mutta se voidaan kääntää esimerkiksi korkojen hoito katteeksi. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s.134)

$$\text{Korkojen hoitokate} = \frac{\text{Liikevoitto (tulos ennen korkoja ja vero-)}}{\text{Korkokulut ja muut rahoitusku-}}$$

Liite 4, Tunnusluvut

6 Maksuvalmius

Yrityksen maksuvalmiutta mittaamaan on kehitetty tunnuslukuja, jotka kertovat yrityksen kyvystä selviytyä veloistaan. Näitä ovat:

6.1 Current ratio

Current ratio –tunnusluku on yleisesti käytössä yrityksen likviditeetin ja lyhytaikaisten velkojen maksukyvyyn mittarina. Current ratio on itse asiassa nettokäyttöpääoma ilmaistuna suhdelukumuodossa, mutta juuri suhdelukumuotonsa vuoksi sitä voidaan pitää nettokäyttöpääomaa luotettavampana likviditeetin mittarina. On esimerkiksi täysin mahdollista, että vaikka kahdella yrityksellä on yhtä suuret nettokäyttöpääomat, niiden current ratio –tunnuslukujen arvot poikkeavat toisistaan suurestikin.

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Käyttöpääoma}}{\text{Lyhytaikaiset velat}} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{Vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

Vaikka current ratio yksinkertaisena ja helposti ymmärrettävänä Tunnuslukuna onkin monella tapaa käyttökelpoinen, siihen liittyy myös heikkouksia, jotka johtuvat tunnusluvun suhdelukumuodosta. Jos kokoajan tarkastellaan pelkkää tunnuslukua, tietämättä mistä se koostuu, voi se antaa väärän kuvan yrityksen likviditeetistä. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 118 – 119)

Liite 4, Tunnusluvut

6.2 Quick ratio

Quick ratio –tunnusluku on current ratioa lyhytaikaisemman maksuvalmiuden mittari. Siitä käytetään joskus myös nimitystä acid test. Quick ratio mittaa yrityksen likviditeettiä ankarammin kuin current ratio. Siinä tunnusluvun osoittajasta on eliminoitu varastot, koska ne eivät välttämättä ole kovin nopeasti realisoitavissa. Yritystutkimusneuvottelulautakunnan laskukaavassa quick ration osoittajasta vähennetään lisäksi osatulouksen saamiset ja nimittäjästä lyhytaikaiset saadut ennakot. Yksinkertaisimmillaan quick ratio voidaan esittää Seuraavassa muodossa:

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Käyttöpääoma} - \text{Varastot}}{\text{Lyhytaikaiset velat}} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

Current ration ja quick ration heikkous on se, että ne antavat kuvan yrityksen maksuvalmiudesta yhtenä lyhyenä hetkenä, eli taseen laatimispäivänä. Siten ne eivät esimerkiksi kerro, miten yrityksen likviditeetti on tilikauden aikana vaihdellut. Tällaisia staattisia mittareita on myös helppo manipuloida, ja joskus esimerkiksi verotussyistä tehtävät ns. tilinpäätösostot saattavat vääristää quick ration ja current ration arvoja tilinpäätöspäivänä.

(Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 120 – 121)

Liite 4, Tunnusluvut

6.3 Nettokäyttöpääomaprocentti

Kolmas tilinpäätösanalyysissä yleisesti käytetty likviditeetin tunnusluku on nettokäyttöpääomaprocentti (working capital to sales ratio), jossa nettokäyttöpääoma suhteutetaan liikevaihtoon. Nettokäyttöpääoma kertoo, kuinka suuri osuus yrityksen käyttöpääomasta rahoitetaan omalla pääomalla ja pitkäaikaisella vieraalla pääomalla. Nettokäyttöpääomaprocentti puolestaan kertoo nettokäyttöpääoman suhteen yrityksen liikevaihtoon. Voidaan myös ajatella, että nettokäyttöpääomaprocentti kuvaa yrityksen likviditeetin kehitystä suhteessa liikevaihdon kehitykseen, kun tunnuslukua tarkastellaan usean vuoden ajalta. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 121)

$$\text{Nettokäyttöpääoma-\%} = \frac{\text{Nettokäyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Liite 4, Tunnusluvut

7 Rahoituslaskelma

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa esitetään kaksi vaihtoehtoista rahoituslaskelmamallia. Nämä ovat suora ja epäsuora rahoituslaskelma. Nimet kuvaavat liiketoiminnan rahavirran laskemistapaa. Suorassa rahoituslaskelmassa rahavirrat ilmoitetaan lähtökohteisesti bruttomääräisinä, kun taas epäsuora laskelma laaditaan nettoperusteisesti. Bruttomääräisyys tarkoittaa sitä, että laskelma laaditaan samoin kuin tuloslaskelmakin vähentäen myynnin kassaan maksuista yksi kerrallaan kassaperusteisiksi muutetut kulut. Nettoperusteisuus tarkoittaa sitä, että laskelma lähtee liikkeelle jostain tuloslaskelman välituloksesta, tyypillisesti voitosta tai tappiosta ennen satunnaisia eriä. Tähän välitulokseen tehdään laskelmassa oikaisuja, joiden avulla saadaan selville liiketoiminnan rahavirta.

7.1 Suora rahoituslaskelma

Ohessa esitetään kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukainen suoran rahoituslaskelman malli. Malli on ainoastaan suuntaa antava, ja eriä voi tarvittaessa yhdistää tai jakaa osiin. Joitain eriä voi myös siirtää toiseen ryhmään. Mikäli siirtoja tehdään, pitää eri vuosilta laaditut laskelmat laatia saman mallin mukaan, jotta vertailu kelpoisuus säilyy.

Suora Rahoituslaskelma

Kilan yleisohjeen mukainen suora rahoituslaskelma

Liiketoiminnan rahavirta:

Myynnistä saadut maksut	+xx
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	+xx
Maksut liiketoiminnan kuluista	-xx

Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja

Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-xx
Saadut korot liiketoiminnasta	+xx

Saadut osingot liiketoiminnasta	+xx
Maksetut välittömät verot	-xx
<hr/>	
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva kassavirta (netto)	+/-xx
<hr/>	
Liiketoiminnan rahavirta (A)	+/-xx
Investointien rahavirta	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-xx
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	+xx
Myönnetyt lainat	-xx
Investoinnit muihin sijoituksiin	-xx
Lainasaamisten takaisinmaksut	+xx
Luovutustulot muista sijoituksista	+xx
Saadut korot investoinneista	+xx
Saadut osingot investoinneista	+xx
<hr/>	
Investointien rahavirta (B)	+/-xx
Rahoituksen rahavirta	
Maksullinen osakeanti	+xx
Omien osakkeiden hankkiminen	-xx
Omien osakkeiden myynti	+xx
Lyhytaikaisten lainojen nostot	+xx
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-xx
Pitkäaikaisten lainojen nostot	+xx
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-xx
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-xx
<hr/>	
Rahoituksen rahavirta (C)	+/-xx
Kassavirtojen muutos (A+B+C) lisäys (+)/vähennys (-)	+/-xx
+ kassavarat tilikauden alussa	+xx
- kassavarat tilikauden lopussa	-xx
<hr/>	

= Tarkastus

=0

(Kun nettokassavirta $A+B+C$ on tilikauden alun ja lopun taseissa näkyvien kassavarojen erotusten suuruinen, on lopputullos 0)

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa on esitelty laskukaavat rahoituslaskelman tärkeimpien yksittäisten erien määrittämiseksi. Käytännössä ulkopuolinen analyytikari ei yleensä pysty laatimaan laskelmaa tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen perusteella, vaan niiden lisäksi tarvitaan lisäinformaatiota, jota ei tilinpäätöksessä raportoida. Tarvittavat tiedot kerätään esimerkiksi kirjanpidon päätileiltä. Toinen vaihtoehto on oikaista tuloslaskelman eriä niihin liittyvillä käyttöpääoman muutoksilla, muilla rahavirtoihin kuulumattomilla erillä sekä mahdollisilla investointien ja rahoituksen rahavirroilla. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 170 - 172) Katso Liite 5, Suora ja epäsuora rahoituslaskelma

7.2 Epäsuora rahoituslaskelma

Epäsuora laskelma poikkeaa suorasta laskelmasta ainoastaan liiketoiminnan rahavirran laskemisen osalta. Investointien ja rahoitusten rahavirrat lasketaan samalla tavalla molemmilla malleilla. Liiketoiminnan nettorahavirta määritellään epäsuorassa rahoituslaskelmassa oikaisemalla tuloslaskelman erää voitto ennen satunnaisia eriä esimerkiksi käyttöpääoman muutoksella, poistoilla ja muilla suoriteperusteisilla erillä, jotka on tuloslaskelmassa vähennetty liikevaihdosta. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 174 - 176)

Epäsuora rahoituslaskelma

Liiketoiminnan rahavirta

Voitto ennen satunnaisia eriä	+/-
Oikaisut:	
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	+
Realisoitumattomat kurssivoitot ja tappiot	-/+
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua	-/+
Rahoitustuotot ja kulut	+
Muut oikaisut	+/-

Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta

Käyttöpääoman muutos:	
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	-/+
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	-/+
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	+/-

Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja

Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoitusku- luista	-
Saadut korot liiketoiminnasta	+
Maksetut välittömät verot	-

Rahavirta ennen satunnaisia eriä

Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta	+/-
---	-----

Liiketoiminnan rahavirta (A)

Investointien rahavirta

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	+
Investoinnit muihin sijoituksiin	-

Myönnetyt lainat	-
Lainasaamisten takaisinmaksut	+
Luovutustulot muista sijoituksista	+
Saadut korot investoinneista	+
Saadut osingot investoinneista	+
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	-
Investointien rahavirta (B)	-/+
Rahoituksen rahavirta	
Maksullinen osakeanti	+
Omien osakkeiden hankkiminen	-
Omien osakkeiden myynti	+
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-
Pitkäaikaisten lainapääoman muutos	+/-
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-
Pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-/+
Rahoituksen kassavirta (C)	+/-
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)	+/-
+ Rahavarat tilikauden alussa	+
- Rahavarat tilikauden lopussa	-
Rahavarojen muutos	+/-

7.3 Rahoituslaskelman tunnusluvut

Kirjanpitolautakunta esittää yleisohjeessaan myös muutamia tunnuslukuja, jotka voidaan laskea rahoituslaskelman perusteella. Ne mittaavat esimerkiksi yrityksen rahavirran riittävyyttä investointien rahoittamiseen, vieraan pääoman takaisin maksuun ja voitonjakoon.

7.3.1 Osakekohtainen rahavirta

Osakekohtainen rahavirta mittaa tavallaan samaa asiaa kuin osakekohtainen tulos, mutta kassaperusteisesti. Tunnusluku kertoo kuinka paljon liiketoimintaan suoranaisesti liittyvää kassavirtaa yritys onnistui kerryttämään vuoden aikana osaketta kohden.

$$\text{Osakekohtainen rahavirta} = \frac{\text{Liiketoiminnan Rahavirta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä}}$$

Tämän tunnusluvun heikkous on se, ettei sitä voi vertailla yritysten kesken, sillä jakajana käytetään osakkeiden lukumäärää. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 176 - 177)

7.3.2 Investointien tulorahoitusprosentti

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka hyvin liiketoiminnan rahavirta riittää vuositasolla kattamaan yrityksen investointimenoja.

$$\text{Investointien tulorahoitus- \%} = \frac{\text{Liiketoiminnan Rahavirta}}{\text{Investoinnit pysyviin vastaaviin}} \times 100 \%$$

Mikäli tunnusluvuksi saadaan sataa prosenttia suurempi luku, tulorahoitus riittää investointien rahoittamiseen. Jos taas luku jää alle sadan prosentin on investointeja rahoitettava hankkimalla ulkopuolista rahoitusta. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 177)

7.3.3 Korollisten velkojen maksuaika

Korollisten velkojen maksuaika mittaa liiketoiminnan vuotuisen rahavirran riittävyyttä vieraan pääoman takaisin maksuun. Tunnusluvun yksikkö on vuosia.

$$\text{Korollisten velkojen takaisinmaksuaika} = \frac{\text{Korolliset ve-}}{\text{Liiketoiminnan rahavirta}}$$

Tunnuslukua voidaan verrata esim. yrityksen velkojen keskimääräiseen laina-aikaan. Mikäli tunnusluvun arvo on suurempi kuin keskimääräinen laina-aika, voi olla kyse siitä, ettei liiketoiminnan rahavirta riitä lainojen lyhentämiseen lainaehtojen mukaisesti. Näin on varsinkin, jos samansuuntaisia lukuja saadaan usealta peräkkäiseltä vuodelta. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 177)

7.3.4 Rahavirran riittävyys

Rahavirran riittävyys –tunnusluku mittaa liiketoiminnan rahavirran riittävyyttä pitkäaikaisten velkojen lyhennyksiin, pysyvien vastaavien investointeihin ja voitonjakoon.

$$\text{Rahavirran riittävyys} = \frac{\text{Liiketoiminnan Rahavirta}}{\text{Pitkäaikaisten velkojen} + \text{Investoinnit pysyviin} + \text{Maksettu}} \\ \text{lyhennykset} \qquad \qquad \text{vastaaviin} \qquad \qquad \text{voitoniako}$$

Mikäli tunnusluku saa pienemmän arvon kuin 1, yritys on joutunut rahoittamaan investointejaan, voitonjakoaan ja lainojensa lyhennyksiä hankkimalla ulkopuolista rahoitusta tai realisoimalla likvidiä omaisuuttaan. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 178)

8 Kassavirtalaskelma

8.1 Tunnusluvut

Yksi vähennyslaskumuotoisen kassavirtalaskelman eduista on se, että sen kassajäämien avulla voidaan muodostaa kassaperusteisia tunnuslukuja perinteisten tilinpäätöstunnuslukujen tueksi. Erityisen hyödyllisiä kassavirtaperusteiset tunnusluvut ovat yrityksen likviditeetin ja tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 186)

8.1.1 Rahoitusjäämäprosentti

Rahoitusjäämäprosentti kertoo kuinka hyvin yritys on tilikauden aikana pystynyt selviytymään varsinaiseen liiketoimintaan liittyvistä kassasta maksuista. Jos rahoitusjäämäprosentti on positiivinen, tulorahoitusta on voitu käyttää investointien rahoittamiseen ja ehkä myös vieraan pääoman takaisin maksuun. Rahoitusjäämäprosentti lasketaan jakamalla kassavirtalaskelman rahoitusjäämä myynnin kassaan maksuilla.

$$\text{Rahoitusjäämä- \%} = \frac{\text{Rahoitusjäämä}}{\text{Myynnin kassaanmaksu}} \times 100 \%$$

Tunnusluvun käyttökelpoisuutta saattavat jossain tapauksissa heikentää laskelmassa ennen rahoitusjäämää esiintyvät satunnaiset erät. Suuret satunnaiset tuotot saattavat antaa liian hyvän ja suuret satunnaiset kulut liian huonon kuvan yrityksen tilanteesta yhden vuoden ajanjaksolla. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 186 - 187)

8.1.2 Vieraan pääoman takaisinmaksuaika

Vieraan pääoman takaisinmaksuaika kertoo kuinka, monta vuotta yrityksellä menee vieraan pääoman takaisinmaksuun, jos sen rahoitusjäämä pysyy muuttumattomana ja jos koko rahoitusjäämä voidaan käyttää vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluku lasketaan jakamalla sijoitettu vieras pääoma rahoitusjäämällä.

$$\text{Vieraan pääoman takaisinmaksuaika} = \frac{\text{Sijoitettu vieras pääoma}}{\text{Rahoitusjäämä}}$$

Tunnusluvun yksikkö on vuosia, ja sen arvoa voidaan vertailla esimerkiksi yrityksen lainojen keskimääräiseen takaisinmaksuaikaan. Vertailukohtana voidaan käyttää myös useamman vuoden keskiarvoa. Myös negatiivisella tunnusluvun arvolla on oma merkityksensä, vaikka sen tulkinta hieman poikkeakin positiivisen luvun tulkinnasta. Negatiivinen maksuaika saadaan, kun rahoitusjäämä on negatiivinen, eli kun lainoja ei tarkastelujaksolla ole pystytty lyhentämään ainakaan tulo-rahoituksella. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 187)

8.1.3 Lainojenhoitokate

Lainojen hoitokate mittaa kassavirtojen riittävyyttä vieraan pääoman velvoitteiden hoitamiseen. Tunnusluku kertoo, kuinka hyvin rahoitustuloksella pystytään kattamaan vieraan pääoman rahoituksesta aiheutuvat kassavirrat yrityksestä ulospäin eli korot ja lainojen lyhennykset.

$$\text{Lainojen hoitokate} = \frac{\text{Rahoitusjäämä} + \text{Rahoitusku-}}{\text{Rahoituskulut} + \text{Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset}}$$

Yritystutkimusneuvottelukunta ilmoittaa tälle tunnusluvulle seuraavat tavoite arvot:

yli 2	Hyvä
1-2	Tyydyttävä
alle 1	Heikko

Tässäkin tapauksessa luotettavimman kuvan tilanteesta saa kuitenkin, jos on mahdollista vertailla keskenään useamman vuoden tunnuslukuja. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi s. 188)

8.1.4 Rahoituskulujen hoitokate

Rahoituskulujen hoitokate tarkastelee yrityksen kykyä selviytyä korkojen ja muiden vieraan pääoman kulujen maksuista. Tunnusluku lasketaan jakamalla rahoitusjäämän ja

rahoituskulujen summa rahoituskuluilla.

$$\text{Rahoituskulujen hoitokate} = \frac{\text{Rahoitusjäämä} + \text{Rahoitusku-}}{\text{Rahoituskulut}}$$

Rahoituskulujen hoitokate poikkeaa lainojen hoitokatteesta siten, että kun edellä tarkas-
teltiin rahoitusjäämän riittävyttä korkokuluihin ja lainojen lyhennyksiin, tarkastellaan
nyt rahoitusjäämän riittävyttä pelkkiin korkokuluihin. Yritystutkimusneuvottelukun-
nan vähimmäistavoite tälle luvulle on 1. Jos tunnusluku on pienempi kuin 1, yritys ei
pysty kattamaan vieraan pääoman kulujaan tulorahoituksella. (Niskanen & Niskanen,
Tilinpäätösanalyysi s. 189)

8.1.5 Investointien tulorahoitusprosentti

Investointien tulorahoitusprosentti mittaa yrityksen tulorahoituksen riittävyttä inves-
tointimenojen kattamiseen. Koska tulorahoituksen mittarina toimii tunnusluvun kaa-
vassa rahoitusjäämä, saattaa tulorahoituksessa olla mukana paitsi varsinaisen liiketoi-
minnan kerryttämää tulorahoitusta, myös satunnaisia tuottoja. Jos satunnaiset tuotot
muodostavat suuren osan rahoitusjäämästä, pitäisi tunnusluvun käyttökelpoisuuteen
pidemmällä aikavälillä suhtautua kriittisesti. (Niskanen & Niskanen, Tilinpäätösanalyysi
s. 190)

$$\text{Investointien tulorahoitus-\%} = \frac{\text{Rahoitusjäämä}}{\text{Investointimenot} + \text{Investoinnit mui-}} \times 100$$

9 Riskiluokitus

Riskimittari on yrityksen luottoriskiä arvioiva luokitusmenetelmä, joka perustuu tietokantoihin sekä niitä hyödyntäviin tilastollisiin malleihin. Riskimittari on saatavissa kaikista kaupparekisteriin merkityistä toimivista yrityksistä. Menetelmä perustuu todennäköisyysteoriaan ja ajatukseen, että tulevaisuudessa riskiyrityksiksi joutuvat samantyyppiset yritykset kuin aiemminkin.

Riskiluokat:

RL 1	Erittäin pieni riski	0 - 20
RL 2	Pieni riski	21 - 40
RL 3	Kohtalainen riski	41 - 60
RL 4	Suuri riski	61 - 80
RL 5	Erittäin suuri riski	81 - 100

10 Analyysi

Katso liite 6

Lähteet

Jyrki Niskanen & Mervi Niskanen, Tilinpäätösanalyysi, Edita 2004

Jarmo Leppiniemi & Raili Leppiniemi, Tilinpäätöksen tulkinta, WSOY 1994 – 2000

Erkki K. Laitinen, Yrityksen talouden mittarit, Gummerus 1992

Erkki K. Laitinen, Strateginen tilinpäätösanalyysi, Gummerus 2002

Juha-Pekka Kallunki & Erkki Kytönen, Uusi tilinpäätösanalyysi, Gummerus 2002

https://www.asiakatieto.fi/help/fi/ohje_fi_sis.htm

Liitteet

Tämän opinnäytetyön liitteet ovat salaisia.